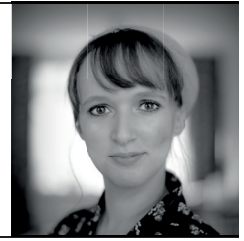

mijn gioer

In deze twaalfdelige serie vertelt theatermaakster Anouk Buijs-Dorfmann over de weg die zij aflegde naar haar uitkomen. Deze week aflevering 8.

Spionnen

Natuurlijk wist ik wat dat was, een koheen. Hij is een afstammeling van de hogepriester Aäron en hij heeft bepaalde rechten, plichten en restricties. “U weet toch dat jullie nooit mogen trouwen?” Ook dat wist ik. Een koheen mag niet trouwen met een weduwe, gescheiden vrouw of, jawel, een bekeerling.

En als ik met mijn Simcha wilde trouwen, een koheen, dan kon dat niet, want ik zou een bekeerling zijn. Het was heel duidelijk. Ik zou niet Joods kunnen worden als Simcha en ik nog met elkaar gezien zouden worden. En ze zouden alles doen om ons te controleren.

Duizelig liep ik de verhoorkamer uit. De conciërge stond klaar, ik nam trillend het bekertje water aan. De witte baard liep nog achter me aan en legde kort een hand op mijn schouder. “Ik wil niet dat je huilt,” zei hij. Ik mocht altijd bij hem aankloppen. Ik kreeg het benauwd. Weg uit dit gebouw.

De buitenlucht maakte geen verschil. Ik stapte op de fiets. Mijn adem zat hoog. Wie moest ik bellen? Waar moest ik heen? Grijsje treurnis, Buitenveldert. Ik wilde het uitschreeuwen. Ik kon het wel uitkrijzen: wanneer is het nu eens klaar? Verstopt achter mijn zonnebril, huilde ik. Mijn adem was niet meer te sturen. Ik pakte mijn telefoon. Piep piep. “Hallo?” “Met Anouk, zijn jullie thuis?”

Ik mis je

Met wangen vol mascara zat ik uitgeblust op de bank. Plots stond hij daar, in de deuropening van het huis van onze vrienden: mijn Simcha, met een blik die ik nooit eerder had gezien. Simcha, met zijn bijna altijd ‘ja doe, dikke vinger’-uitstraling, keek bezorgd. We wilden dit allebei niet, maar het kon niet anders. We moesten volledig breken of in ieder geval die illusie wekken. Ik wilde alleen niet liegen.

We zijn ervoor gaan zitten, aan een grote tafel met een flipover ervoor. Simcha schreef met dikke stift: “Hoe de hazen lopen 2015. Ons plan.”

Mijn gioer. Het was niet langer het ontwikkelen van mijn Joodse identiteit. Het was een gevecht. Om te vechten moest je hard zijn. En uitgekookt. Simcha zei: “Jij gaat jouw ding doen en ik ga wat dingen uitzoeken.”

Ik veranderde zijn naam in mijn telefoon. Simcha werd Aäron.

Onze ouders waren aangeslagen. Mijn moeder, die intussen ook niet meer zonder Simcha in mijn leven kon, gaf mij een foto met

twee kanten: een rabbijn-*proof* kant (met een foto uit mijn kindertijd) en een kant die nooit meer naar voren gericht zal zijn.

Er volgde een periode van op mijn hoede zijn. Ze waren er echt, de spionnen. Ik zag ze overal. Er stond een rabbijn op de Berlagebrug, precies op de plek waar Simcha mij wel eens opwachtte. Een man met een keppel sprak met meerdere burens van mij: of ze een jonge man met bril en rossige krullen hadden gezien. Vage bekenden gaven toe dat ze ingeschakeld waren om mij in de gaten te houden. Ik wilde niet liegen – maar ik wilde ook niet betrappt worden op iets wat ik niet deed. Het was overduidelijk dat het al verdacht was om in dezelfde straat te lopen, dezelfde supermarkt, laat staan dezelfde sjoel te bezoeken. Dus we hielden toch maar gewoon contact.

“Ik ga deze sjabbes naar de Gerard Dou. Ik mis je.” Wilt u dit bericht echt verwijderen? Ja! Ik werd een gluiperd.

In het contact met het rabbinaat veranderde ik in een pitbull.

Ik werd bekeken, bespioneerd, onder druk gezet – en dat wat ik nooit verwacht had, gebeurde. Ik voelde een weerstand tegen alles wat ik associeerde met Joods-zijn.

Elke avond voor ik het Sjema zei, beeldde ik me in hoe ik later met mijn man (Simcha, ja, die met de rossige krullen) en kinderen aan de sjabbestafel zou zitten met een gelijk aantal kaarsen. Achterdocht, bedrog en buitenkant hoorde bij hún gioerspel. Niet bij mij, niet bij *mijn* jodendom. ■

Ik zag ze overal, de spionnen. De rabbijn op de Berlagebrug, waar Simcha mij wel eens opwachtte

Anouk Buijs